

CSOLTÓ VITÉZ.

(BALLADA)

ERDÉLYITŐL.

Tudjátok-e, hol a' Cselény? —
Gömör nagy erdeje.
Makkal vaddal, de olykoron
Zsiványokkal tele.

Ám volt idő, midőn a' nép
E' rengetegbe bujt,
Mert a' tatár várost falut
A' földig összedult.

A' fák alatt kié amott
Az a' hideg tanya?
Avagy talán ott szült fiat
Egy üldözött anya?

Ott szült fiat, 's hullonga már
A' fáknak levele,
És falevél lön a' szegény
Gyermek szemfödele.

A' férj, a' bús Csoltó vitéz,
Zsákmányra méne el;
Mert szoptat a' nő, a' kinek
Kettőt táplálni kell.

Elmegy 's lenéz keservesen
Sajónak völgyire,

Dé könyektől nem nézhet a?
Falvak hült helyire.

„Oh isten, a' ki a' földnek
Lakójává tevél,
A' nép a' dús hazában, im,
Kenyer szűkében él!”

Igyen sohajt, 's még többet is
Nyilván sohajtana,
Ha rejtekből tatár csoport
Elő nem ugrana.

Csoltó, nemes szarvas gyanánt,
Fut a' hegyek közé;
De a' tatár, vadászhként
Nyomában üldözé.

Ő meglelé beteg nejét,
De hajh mi verte le?
Egy éj alatt, inség miatt
Galambbá öszüle.

„Fussunk!” kiált Csoltó 's fogá
Az inség betegét,
Ki emlőjén, a' szárazon
Csüggette gyermekét.

„Amott a' domb, ott Aggtelek,
Barlangja közelebb.
Csak addig még, aztán nyomot
Veszt a' vérszomjas eb.”

És összerogy terhével ő,
Tovább már nem mehet.
Ilonka mintha mondaná:
Mennék, de nem lehet.

Most térdre hull Csoltó vitéz,
'S könyörgé hármokért;
Szerencsésen mindhármok a'
Barlang szájához ért.

A' barlangból pedig lehelt
 Sirnak szellője, mert
 Belül a' éhhalál miatt
 Sok embercsont hevert.

Mindegy! a' balsorsu család
 Menten hívé magát;
 Az üldözők barlang előtt
 Gyanutlan mentek át.

„Oh hála ég!“ zeng a' fohász
 Mindkettő ajkírul.
 'S im a' barlang előtt fehér
 Fáklyák világa gyul.

„Hallgass! — sugá Csoltó vitéz, —
 Szopott az a' gyerek?
 Sirása mert lesz árulónk.
 Ilon hallgat, 's remeg.

Már a' szegény kiseded nyöszörg,
 És ha még sirni kezd,
 Máskor talán eltűrhető,
 De most szívet repeszt.

„Isten! ne hagyj el!“ mond Ilon,
 'S csak gyermekének élt,
 Emlője ah! mint elfogyott,
 Nem ad egy cseppnyi téjt.

A' férj megint egyet suga:
 „Elég volt már neked;
 Add csak nekem, majd én fogom
 Már a' kis gyermeket“.

„Nem, nem! — felelt a' bús anya, —
 Kemények kezeid.
 Kemény fogás kardhoz való,
 Hagyd őt, szerettem, itt.“

'S keblére még annál közelebb
 Kapcsolja gyermekét,

De Csoltó elragadja és
Szirtélen zuzza szét.

„Átok reád!” sikolt a' nő;
Zúg a' tatárceport.
'S mit látnak? egy sziklán a' kis
Gyermek velője forrt.

Előtte a' szegény anya;
Megdöbben a' tatár.
De rajta nincs hatalma, mert
Már lelke mennybe' jár. —

A' barlangban hegyek, vizek
Sötét mélysége van,
Ezt gondolá Csoltó vitéz
Nagy aggodalmiban.

És nem szorúl meg annyira
Az élet végfokán,
Hogy rabszijat fűzzön reá
A' gyilkoló pogány.

Nem is fűzött, úgy éle ő
Nyers fűvön, gyökeren,
Már isten képe sem vala
Az árnyékemberen.

'S midőn a' hon kitisztula,
'S a' béke visszajött,
Csoltó vitéz is megjelent
Az emberek között.

Ha egyik is, ha másik is
Mondá, mit szenvedett; —
Csoltó vitéz csak hallgatt,
'S szemén köny eredett.